

ခွတ်ဒေါင်းတို့ နဲ့ အတူ တောင်ပန်ခတ်ခဲ့တဲ့ အမြင့်ပျံ အောက်ချင်းငှက်။ ဆလောင်းတင်မောင်ဦး။

ဆလောင်းကစ် (ပီ) (ချင်းပြည်)

“- - - - - တောင်ခိုးများဝေပိုင်းသော၊ တောင်လပ်
ပန်းများဆင်သသော၊ စိမ်းသော၊ ပြာညိုသော (ချင်းပြည်မှ)
အောက်ချင်းငှက်သည် သစ္စာရှိခြင်း၊ ညီညွတ်စည်းလုံးခြင်း၊
အေးချမ်းခြင်းတေးသံကို သီဆိုကျူးရင့် ပါစေသတည်း။”

- စါဆိုတော်ကြီး ဒဂုဏ်တာရာ -

[တက္ကသိုလ်များ ရန်ကုန်၊ ချင်းမဂ္ဂဇင်း ၁၉၈၂-၈၃ မှ ကောက်နုတ်ချက်။]

သူဟာစင်စစ် အမြင့်ပျံ အောက်ချင်းငှက်၊ ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသော
သားကောင်းယောက်ျား ဟူ၍ နက်ရှိုင်းတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ကို
ဆောင်တဲ့ ဆလောင်း ဟူသောဂုဏ်ပုဒ်နှင့်အတူ လွတ်မြောက်ရေး
တိုက်ပွဲတို့ ပြင်းထန်ခဲ့ပြီး အစဉ်အလာအား ဖြင့်ကမ္ဘာတလွှား
သွေးမြေ အကျဆုံး တက္ကသိုလ် ဖြစ်တဲ့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၊
ကျောင်းပရဝဏ်သို့ ပျင်းပြိုင်မာတဲ့နိုင်ငံရေး သန္နိဋ္ဌာန်တခုကို
ကိုင်ဆွဲကာခြေချခဲ့တယ်။

သူဟာ ခွတ်ဒေါင်းအလံကို မြင့်မြင့်လွှင့်ထူနိုင်ခဲ့ပြီး ဂုဏ်ရောင်
ပြောင်တဲ့သူရဲ ခွတ်ဒေါင်းရဲဘော်တို့နဲ့ လက်ခြင်း အခိုင်အမာ
ဆက်ကာတောင်ပန်အတူခတ်ခဲ့တယ်။ သူဟာအဖိနှိပ်ခံပြည်သူ
တို့ရဲ့လွတ်မြောက်ရေး အတွက်တိုက်ပွဲများစွာ ရွတ်ရွတ်ခွံ့ခွံ့
ဆင်နွှဲခဲ့တယ်။ ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသော သားကောင်းယောက်ျား
ပီသခဲ့တယ်။ စစ်မှန်တဲ့ ဆလောင်း တဦး။ ပြည်သူ့ အကျိုးကို
ဦးထိပ်ထားကာ ချင်းအမျိုးသားရေး ဂုဏ်ရောင် ပြောင်စေခဲ့သူ။
ကြီးမား မြင့်မြတ်တဲ့ တော်လှန်ရေး စိတ်ဓါတ်ကို
ကိုင်ဆွဲ ထားသူ၊ ဆလောင်းတင်မောင်ဦး။

၁၉၇၆ခု၊ ဇွန်လ ၂၆ ရက်နေ့ (နံနက် ၄ နာရီ)
အင်းစိန်ထောင်မှာ စစ်အစိုးရက ဆလောင်း
တင်မောင်ဦး ကိုလှိုငှက်စွာ ကြိုးပေး သတ်ဖြတ်
ခဲ့တယ်။ သမိုင်းမှာ မကြုံစဘူး ကျောင်းသား
ခေါင်းဆောင်တဦးကို အခုလိုကြိုးပေး သတ်ဖြတ်ခဲ့
တာဟာ စစ်အာဏာရှင်တို့ရဲ့ အတွေးခေါ်အား
ဖြင့် နိမ့်ကျလွန်း၊ ချွတ်ခြုံကျလွန်းလှတဲ့ အချက်ကို
သက်သေ ပြလိုက်တာဖြစ်ပြီး စစ်အစိုးရအတွက်
သမိုင်း အမဲကွက်ကြီး အဖြစ် ကျန်ရစ်ခဲ့တယ်။
တဖက်မှာ၊ ရှည်ကြာပြီး မပြီးဆုံးသေးတဲ့ ပြည်သူ့

လွတ်မြောက်ရေး အရေးတော်ပုံ ကြီးအတွက်၊ အသက်သွေး၊ ချွေးတို့နဲ့ ရေးသားကဗျည်းထိုးခဲ့တဲ့ ကျောင်းသား အာဇာနည် တဦးပေါ်ထွန်းခဲ့တာမို့၊ နောင်မျိုးဆက်သစ်တွေ အတွက်၊ အတုယူစရာအရေးကြီးတဲ့ သမိုင်းမှတ်တိုင်တခု ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။

“ရဲဘော်တို့ လူသူမသိအောင် ငါ့ကိုသတ်ဖို့ သူတို့ လုပ်နေကြတယ်”
“မင်းတို့ ရဲ့ စစ်ဖိနှပ်အောက်မှာ ငါတယ်သောအခါမှ ဒူးမထောက်ဘူး”
- ဆလောင်းတင်မောင်ဦး ၏ နောက်ဆုံးစကားများ -

၁၉၇၄-၇၅ စာသင်နှစ်။ ပြည်သူ့အရေးတော်ပုံကြီးရဲ့ ထွန်းပြောင်တဲ့သမိုင်းမှတ်တိုင်တခု။
အဲဒီနှစ်က စာသင်နှစ်စတင်တဲ့ ကျောင်းသားတွေတလှုပ်လှုပ်တရွရွနဲ့ ထူးထူးခြားခြားရှိလှတယ်။

၁၉၇၄ ဇန္နဝါရီလ (၃) ရက်။

နှစ်အစမှာ မဆလစစ်အစိုးရက သူတို့ရဲ့ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ ဆိုတာကြီးကို အတင်း အဓမ္မ အတည်ပြုလိုက်ကြ တယ်။ ပိုပြီးစိတ်လှုပ်ရှားစေတာက ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအရေးနဲ့ အဖမ်းခံခဲ့ကြရတဲ့ ချင်းပြည်နယ်က စစ်ဖက်၊ နယ်ဖက်၊ မဆလပါတီက လူကြီးတချို့ နဲ့ ချင်း ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တချို့ ထောင်ကလွတ်လာကြတာ ပူပူနွေးနွေး။ တခြား အမျိုးသားပြည်နယ်များက ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအရေးနဲ့ အဖမ်းခံခဲ့ကြရတဲ့ ခေါင်းဆောင်တွေလည်း ထိုနည်းတူဘဲ မိမိတို့ မတရား အကျဉ်းချခံခဲ့ရတဲ့ ထောင်အသီးသီးကနေ လွတ်လာကြတယ်။

၁၉၇၄ ဇွန်လ (၆) ရက်နဲ့ (၇) ရက်။

နှစ်အစမှာ မဆလစစ်အစိုးရက အတင်းအဓမ္မ အတည်ပြုလိုက်ကြတဲ့ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ် ပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ (၉) မှာ အလုပ် သမား နဲ့ လယ်သမားတွေရဲ့ အင်အားကိုအခြေခံထားတဲ့ လုပ်သားပြည်သူတို့ရဲ့ အကျိုးစီးပွားကို နိုင်ငံတော်က ကာကွယ် စောင့်လျှောက်ထားကြောင်း အတိအလင်းဆိုထားပါတယ်။ အတည်ပြုပြဋ္ဌာန်းလို့ ၆ လဘဲ ရှိသေးတယ်။ ဒီဥပဒေ ဒီပုဒ်မကို စိန်ခေါ်စမ်းသပ်တဲ့ အထွေထွေအလုပ်သမားသပိတ်ကြီး ပေါ်ပေါက်ခဲ့တယ်။ ၁၉၇၄ ခု အထွေထွေအလုပ်သမားသပိတ် ကြီးမှာ တပြည်လုံးစက်ရုံ အလုပ်ရုံ ၁၀၀ ကျော်ပါဝင်ခဲ့ပြီး ဇွန်လ (၆) ရက်နေ့ နဲ့ (၇) ရက်နေ့ တွေမှာ အလုပ်သမား အများ အပြားနဲ့ အတူကျောင်းသားတချို့လည်း သွေးမြေကျခဲ့ကြရတယ်။ တချို့လည်း ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ခဲ့ကြရတယ်။

ဒီလို စိတ်လှုပ်ရှားစရာ နိုင်ငံရေး ရာသီဥတုတွေကြားထဲမှာဘဲ တက္ကသိုလ်များရန်ကုန်၊ ၁၉၇၄-၇၅ စာသင်နှစ်၊ ချင်းစာပေ နှင့် ယဉ်ကျေးမှု ဆယ်ကော်မီတီ (ခစယ) ရွေးကောက်ရာမှာ အရေးအပါဆုံးဖြစ်တဲ့ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးနေရာ ရွေးကောက်ရန် အခြေအနေတင်းမာနေခဲ့တယ်။ အထစ်အငဲ့တွေဖြစ်နေခဲ့တယ်။ အရင်စာသင်နှစ်က မကြေလည်ခဲ့တဲ့ လက်ကျန် ပြဿနာတခုရဲ့ ကွင်းဆက်။ တဖက်နဲ့တဖက် အပေးအယူမတည့်ခဲ့။ ခစယ အတွင်း စည်းလုံးမှုလည်းခိုင်မာမှုမရှိ၊ ရော့ရဲနေခဲ့တယ်။ ဒီအစည်း အဝေးရဲ့ ထူးခြားချက်တခုကလည်း ဒီအစည်းအဝေးကို မထင်မရှားလူသိမများသေးတဲ့ အရှိ/မြေပြန့်ချင်း ကျောင်းသား တဦး ဖြစ်တဲ့ ဆလောင်းတင်မောင်ဦး ဆိုသူ တဦးပါဝင်တက်ရောက်နေတာဖြစ်တယ်။ သူ့ကို ခစယ အစည်းအဝေးကို ခေါ်လာပြီး အများနဲ့ မိတ်ဆက်ပေးလိုက်တာကတော့ သူနဲ့အတူထောင်ကလွတ်လာတဲ့ အဲဒီတုန်းကဆေးကျောင်းသား၊ နောက်ပိုင်း ၁၉၉၀ ခုနှစ် ရွေးကောက်ပွဲမှာ ချင်းအမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ရဲ့ အရွေးကောက်ခံအမတ် ဖြစ်လာတဲ့ ဒေါက်တာဇလွေထန်း ဘဲဖြစ်ပါတယ်။

တတိုင်းလုံးတပြည်လုံး နိုင်ငံရေးအခြေအနေတွေ အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ဖြစ်နေပြီး အထက်ပါဖော်ပြခဲ့တဲ့ အကြောင်းတရား အချက်အလက်တွေနဲ့ ပြည့်စုံနေတဲ့အချိန်၊ ခမယ အတွင်း ခေါင်းဆောင်မှု ပြဿနာကနေရုန်းထွက်မရ၊ လိပ်ခဲတည်းလည်း ဖြစ်နေတဲ့အချိန်၊ ဒီအစည်းအဝေးရဲ့ ထောင့်တနေရာမှာ ငြိမ်ငြိမ်သက်သက်နားစိုက်ထောင်နေခဲ့တဲ့ ဆလိုင်တင်မောင်ဦး ကိုယ်တိုင်ကလည်း တိုင်းရေးပြည်ရေးဦးထိပ်ထားခဲ့ပြီး ကျောင်းသားမြေအောက်လှုပ်ရှားမှုမှာ ပါဝင်ပါတတ်သက်ခဲ့တဲ့အတွက် ၁၉၇၄ ဇန္နဝါရီလ (၃) ရက်မှာ ဖက်စစ်နေဝင်းစစ် အုပ်စုရဲ့ အင်းစိန်ထောင်ထဲမှာ အကျဉ်းကျရာကနေ ပူပူနွေးနွေး လွတ်လာတဲ့ ချင်းကျောင်းသားတဦး ဖြစ်နေပြန်ပါတယ်။ အချိန်အခါရဲ့ တောင်းဆိုမှုကိုနားလည်ပြီးဖြစ်တဲ့ ဆလိုင်တင်မောင်ဦး ဟာ သွေးစည်းညီညွတ် ရေးဆိုင်ရာသူရဲ့ အယူအစ အတွေးအခေါ် တွေနဲ့ ခေတ်အချိန်အခါရဲ့ သွေးစည်းညီညွတ်ရေး တောင်းဆိုမှု စတာတွေကို အစည်းအဝေးရဲ့ အရှေ့ကိုထွက်ပြီး ရိုးရိုးသားသားတင်ပြခဲ့တယ်။ ရှင်းလင်းပြတ်သားတိုတောင်းသော်လည်း ပြီးပြည့်စုံလှတဲ့သူရဲ့ တင်ပြချက်အပြီးမှာတော့ အစည်းအဝေးခမ်းမ တခုလုံးတခဏတာငြိမ် သက်သွားပြီးအားလုံးရဲ့ အာရုံဟာ သူ့အပေါ် ကိုရောက်သွားကြတယ်။ လတ်တလောမိမိတို့ရင်ဆိုင် ကြုံတွေ့နေရတဲ့ ခေါင်းဆောင်မှုပြဿနာရဲ့ တခုတည်းသော အဖြေကိုသူတို့အားလုံးရဲ့ စိတ်သွန်သင်မှုအထင်းသား ပေါ်လာသလိုပါတဲ့၊ ၁၉၇၄-၇၅ စာသင်နှစ်၊ ခမယ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူး* အဖြစ် ဆလိုင်တင်မောင်ဦး ကိုကန့်ကွက်သူအလှဦးမရှိ တခဲနက်တင်မြှောက်လိုက်ကြပြီး ခိုင်မာတဲ့စည်းလုံး မှုကို တည်ဆောက်ဖြစ်ခဲ့ ကြပါတယ်။ ခေတ်သမိုင်းတို့မည်သည်၊ အချိန်အခါရဲ့ တောင်းဆိုမှုအရ သူ့အချိန်သူ့အခါနဲ့ ကိုက်ညီတဲ့ ခေါင်းဆောင်တို့ကို မွေးထုတ်ပေးလေ့ရှိပါတယ်။ ခမယ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူး အဖြစ်အမြင့်ပျံ အောက်ချင်းငှက်တို့ရဲ့ အစဉ်အလာတာဝန်တွေကို တက်တက်ကြွကြွ စတင်ထမ်းဆောင်နေတုန်း၊ မရေးမနှောင်းမှာဘဲ ဗိုလ်နေဝင်း စစ်အုပ်စုရဲ့ မတရားသဖြင့်ရယူတည်ဆောက်ထားတဲ့ ဖက်စစ် အာဏာရှင်စံနစ်ကို ဖိန့်ဖိန့်တုန်အောင်စိန်ခေါ် မဲ့ ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်ဟောင်း ဦးသန့် ဈာပန အရေးအခင်းကို အခြေပြုပြီးပေါ်ပေါက်ခဲ့တဲ့ ပြည်သူ့အရေး တော်ပုံကြီးကို တစ်ခြားရဲရဲတောက်ခွတ်ဒေါင်း ရဲဘော်တွေနဲ့အတူ ဆလိုင်တင်မောင်ဦး ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ပြီး ဦးဆောင်မှု ပေးဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၄ ဒီဇင်ဘာလ (၅) ရက်။

“မြန်မာပြည်သူတွေလေးစားတဲ့၊ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်ဟောင်း ဦးသန့် ဟာ၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး ဗိသုကာကြီးလည်းဖြစ်ပါတယ်။ သူ့ကို ကမ္ဘာ့ ပြည်သူတွေကလဲ အစဉ်သဖြင့်လေးစားနေကြမှာဖြစ်ပါတယ်။” ဦးသန့် ရုပ်ကလွှပ် ထားရှိရာ ကျိုးကြွစံကွင်းဆီကို ဦးတည်ပြီး တန်းစီချီတက်လာကြတဲ့ ထောင်နဲ့သောင်းနဲ့ချီတဲ့ တက္ကသိုလ်ပေါင်းစုံမှ ကျောင်းသား တန်းကို သေက်ရေနဲ့ ငှက်ပျောသီးများဝေငှပေးနေတဲ့ စက်မှုတက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများငှားထားတဲ့ ဒေါ့ဂျစ်ကားပေါ်ကနေ အသံချဲ့စက်နဲ့ ပြောနေတဲ့အသံပါတဲ့။ အသံချဲ့စက်မှ မကြာခဏဆိုသလို ဦးသန့် ဈာပန ကိုစည်းကမ်းသေဝတ်စွာ လိုက်ပါကြဖို့ နဲ့ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးဗိသုကာကြီးကို နောက်ဆုံးဂါရဝပြုကြဖို့ တိုက်တွန်းတဲ့အသံမှအပ ချီတက်နေတဲ့ ကျောင်းသားကျောင်းသူ တွေဟာလဲ အထူးစိတ်လှုပ်ရှား တက်ကြွနေကြပေမဲ့ တစုံတရာအော်ခြင်းဟစ်ခြင်းမရှိ၊ ချီတက်ရာမှာ စည်းကမ်းသေဝတ်မှု ရှိကြပါတယ်။ ကျိုးကြွစံကွင်းမှာ ဦးသန့် ကို နောက်ဆုံးဂါရဝပြုဖို့နဲ့ လွမ်းသူ့ပန်းခွေချဖို့ ရောက်နှင့်နေတဲ့သောင်းနဲ့ ချီတဲ့ မိဘပြည်သူရဟန်းရှင် လူတွေနဲ့ ချီတက်လာတဲ့ကျောင်းသားထုတို့ ပေါင်းစပ်မိခဲ့ကြပါတယ်။ ကမ္ဘာ့ ငြိမ်းချမ်းရေးဗိသုကာ ကြီးလည်းဖြစ်တဲ့ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်ဟောင်း ဦးသန့် ကိုဂါရဝပြုကြပြီး ကိုကြည်ဝင်း၊ ဆလိုင်တင် မောင်ဦး အစရှိတဲ့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေက ဆက်လက်ပြီးဦးသန့် ဈာပနကို ကျောင်းသားများက ဆက်လက် တာဝန်ယူသွားမှာ ဖြစ်တဲ့အတွက် ဦးသန့်ရဲ့ ရုပ်ကလွှပ် လုံခြုံရေး တာဝန်ယူထားကြတဲ့ ကြက်ခြေနီအဖွဲ့အား ဖယ်ရှားပေးရန် မေတ္တာရပ်ခံ လိုက်ပါတယ်။ ကြက်ခြေနီအဖွဲ့ ဖယ်ရှားပေးပြီးတာနဲ့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်များ လိုက်ပါလာတဲ့ဒေါ့ဂျစ်ကို ဦးသန့် ရုပ်ကလွှပ်အနီးဆီကို မောင်းတက်လာပြီး ၁၉၆၂ ခုနှစ် (၇) ရက် ဂျူလိုင်မှာကျဆုံးခဲ့တဲ့ ကျောင်းသားများကို တမိနစ် ငြိမ်သက်စွာ အလေးပြုကြပါတယ်။ တဆက်ထည်းမှာဘဲ ကမ္ဘာ့ကုလသမဂ္ဂအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်ဟောင်း ဦးသန့်ရဲ့ ဈာပနကို နိုင်ငံတော် ဈာပန အဖြစ်ထိုက်ထိုက်တန်တန်တခန်း တနားကျင်းပပြီး ဦးသန့်ရဲ့ ရုပ်ကလွှပ်ကိုလည်း ဦးသန့် ဗိဇ္ဇာန်တည်ဆောက်ကာ ဂုဏ်သိမ်းသဂြိုဟ်ဖို့ ပြည်သူတွေရဲ့ ဆန္ဒကိုစစ်အစိုးရက ဆန့်ကျင်ငြင်းဆန်ပြီး သာမန်လူတွေ သဂြိုဟ်တဲ့

ကြံတောသင်္ချိုင်းမှာ မြှုပ်နှံသဂြိုဟ်ဖို့ စီစဉ်ထားတာကို ကျောင်းသားများအပါအဝင် ပြည်သူလူထုကလက်မခံနိုင်ကြောင်း၊ ဒါကြောင့် ဦးသန့် ဈာပနကို ပြည်သူ့ဈာပနအဖြစ်ကျင်းပပြီး၊ သူ့ရဲ့ ရုပ်ကလွပ်ကိုလည်း ဗိဇ္ဇာန်တည်ဆောက် ဂူသွင်း သဂြိုဟ်ဖို့ တောင်းဆိုချက်ကို စစ်အစိုးရကလက်ခံလိုက်လျော့တဲ့အထိ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဝင်းထဲမှာ အများပြည်သူတို့ ဂါရဝပြုနိုင်အောင် ထားရှိမှာ ဖြစ်တဲ့အကြောင်း ကြေငြာလိုက်ပါတယ်။ ကြေငြာချက်အပြီးမှာတော့ ပြည်သူလူထုကလဲ သောင်းသောင်းဖျူဖျူ လက်ခုတ်တီးရင်း၊ အသဲလိုက်ရင် လှိုက်ပျော်ရွှင်ဝမ်းမြောက်စွာ သြဘာပေးကြပါတယ်။ အဲဒီနောက်၊ ဦးသန့် ရဲ့ ရုပ်ကလွပ်ကို ကားပေါ်တင်ပြီး “ဦးသန့် ဗိဇ္ဇာန် တည်ဆောက်ရေး၊ ဒို့အရေး။ တပါတီ အာဏာရှင်စံနစ်၊ အလိုမရှိ။” စသည်ဖြင့် ကြွေးကျော်ပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဆီကို ဦးတည်သယ်ဆောင်လာကြပါတယ်။ ဘွဲ့နှင်းသဘင်ခမ်းမမှာ ဦးသန့်ရဲ့ ရုပ်ကလွပ်ကို အများပြည်သူတို့ နေ့စဉ်လာရောက် ဂါရဝပြုကြပါတယ်။ ရဟန်းသံဃာကအစ လူထုလူတန်းစားပေါင်းစုံပါဝင်ကြပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဝင်း ထဲမှာလည်း နေ့စဉ်နဲ့အမျှ စစ်အစိုးရဆန့်ကျင်ရေး တရားဟောပြောပွဲတွေကို တက္ကသိုလ်ဘွဲ့နှင်း သဘင်ခမ်းမရှေ့မှာ ပြုလုပ်ကြ ပါတယ်။ ဦးသန့် ကို ဂါရဝပြုရင်း၊ နိုင်ငံရေးတရားများကို နားထောင်အားပေးကြတဲ့ လူထုပရိသတ်မှာ ရန်ကုန်ပိဇ္ဇာ နှင့် သိပ္ပံတက္ကသိုလ်ဝင်း တခုလုံးနေ့စဉ်နှင့်အမျှ သိန်းဂဏန်းမကရှိခဲ့ပါတယ်။ တက္ကသိုလ်ဆေးရုံနဲ့ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ဝင်းအကြား တက္ကသိုလ်လမ်းတစ်လျှောက် ဘယ်ဖက်ညာဖက်နှစ်ဖက်စလုံးမှာလဲ ဘူးသီးကျော်ဆိုင်များ၊ လွှက်ရည်ဆိုင်များနဲ့ ပွဲဈေးတန်း တခုလိုစည်ကား သိုက်မြိုက်ခဲ့ပါတယ်။

၁၉၇၄ ဒီဇင်ဘာလ (၈) ရက်။

စစ်အစိုးရအနေနဲ့ ကျောင်းသားနဲ့ ပြည်သူတွေရဲ့ တောင်းဆိုချက်များအနက် ဦးသန့် ဈာပနကို နိုင်ငံတော် ဈာပနအဖြစ် ကျင်းပဖို့ကို နောက်ဆုံးအချိန်ထိငြင်းဆန်ခဲ့တယ်။ ဦးသန့် ရုပ်ကလွပ်ကိုတော့ ကန်တော်မင်ပန်းခြံမှာ ဗိဇ္ဇာန်တည်ဆောက် ဂူသွင်းဖို့သဘောတူကြောင်းထုတ် ပြန်ကြေငြာတဲ့အထိဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ၊ သံဃာတော်များနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတဲ့ ဈာပနကော်မတီတွင်း မဲခွဲဆုံးဖြတ်ချက်ချကြရာမှာ ကန်တော်မင်ပန်းခြံမှာ ဗိမာန်တည်ဆောက်ဂူသွင်းဖို့ မဲပေးသူအများစုဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ ဒီဇင်ဘာလ (၈) ရက်မှာနောက်ဆုံးဂါရဝပြုဖို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းဝင်းအတွင်း ဗိုလ်နေဝင်း မိုင်း ထောင်ဖျက်စီးခဲ့တဲ့ ယခင်ကျောင်းသားသမဂ္ဂအဆောက်အဦးရှိရာ မြေကွက်လပ်မှာ ကျောင်းသားများတည်ဆောက်နေတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးဗိဇ္ဇာန်အုတ်ဂူဆီကို သယ်ဆောင်လာပြီးဦးသန့် ရုပ်ကလွပ်ကို ကန်တော်မင်ပန်းခြံမှာ ဗိမာန်တည်ဆောက်ဂူသွင်း မည်ဖြစ်ကြောင်းထုတ်ပြန်ကြေငြာတဲ့အခါမှာ သိန်းဂဏန်းမကတဲ့ ကျောင်းသားပြည်သူရဟန်းရှင်လူ၊ လူထုပရိသတ်က ကျောင်းသားများ ဆောက်ထားတဲ့ ငြိမ်းချမ်းရေးဗိမာန်မှာဘဲ ဂူသွင်းသဂြိုဟ်ဖို့ တစ်ခဲနက်တောင်းဆိုကြတဲ့အတွက် အဲဒီမှာဘဲ ဂူသွင်းသဂြိုဟ်လိုက်ကြပြီး ငြိမ်းချမ်းရေးဗိမာန်ကို ဆက်လက်တည်ဆောက်ခဲ့ကြပါတယ်။

ဦးသန့် ဗိမာန်တည်ဆောက်ဖို့ ပြည်သူတွေလှူတန်းတဲ့ ငွေဟာလည်းကျပ်ငွေ (၃) သိန်းထိ ကျောင်းသားတွေက ကောက်ခံရရှိ ခဲ့ကြပါတယ်။ ဦးသန့် အရေးအခင်းကြီးဟာ ခုနှစ်ရက်တပါတီအထိ ပြည်သူလူထုရဲ့ ထောက်ခံအားပေးမှုနဲ့ အရှိန်မြှင့်ထောက် မြင့်လာတာနဲ့အမျှ မဆလပတီတွင်း၊ ကောင်စီတွင်း၊ တပ်မတော်တွင်း၊ ထောက်လှမ်းရေးတပ်များ စသည်ဖြင့်ပြည်သူတွေ ဘက်ကို နည်းအမျိုးမျိုးနဲ့ ပူးပေါင်းပါဝင်လာကြပါတယ်။ ဥပမာအားဖြင့် ပါတီဌာနချုပ်၊ ထောက်လှမ်းရေး အစရှိသည်တို့ကနေ အစိုးရရဲ့ အတွင်းသတင်းတွေပေးပို့လာကြတယ်။ ဒီအတွင်းသတင်းတွေကိုမှီပြီး စစ်ထောက်လှမ်းရေး ၃၀၀ လောက်ကို တက္ကသိုလ်ဝင်းထဲမှာတင် ကျောင်းသားနဲ့ ပြည်သူတို့ ပူးပေါင်းပြီး ဖော်ထုတ် ဖမ်းစီးနိုင်ခဲ့တယ်။

၁၉၇၄ ဒီဇင်ဘာလ (၁၁) ရက်။

ဒီလိုနဲ့ ဒီဇင်ဘာလ (၁၁) ရက်နေ့ အလုပ်သမားထုပါဝင်လာပြီး လူထုတိုက်ပွဲအရှိန်ကိုမြှင့်တင်ဖို့ လုပ်နေချိန်၊ မနက် (၂) နာရီမှာ စစ်တပ်နဲ့ လုံထိမ်း ပူးပေါင်းပြီး ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်ကို ဝင်စီးပါတော့တယ်။ ကျောင်းသား၊ ရဟန်းရှင်လူ ရာနဲ့ချီအသတ်ခံခဲ့ရပြီး၊ ဆန္ဒပြသူ ၃၀၀၀ ခန့်ကို ဖမ်းဆီးကာ အင်းစိန်ထောင်မှာအကျဉ်းချခဲ့ကြပါတယ်။ ဦးသန့် ရုပ်ကလွပ်ကိုလည်း အဓမ္မသိမ်းပိုက် လိုက်ပြီး နံနက်လင်းအားကြီးအချိန်မှာ ရွှေတိဂုံဘုရားခြေရင်း၊ ကန်တော်မင်ပန်းခြံမှာရှိတဲ့ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း အုတ်ဂူနဲ့ ကပ်

ရက်မှာသင်္ဂြိုဟ်လိုက်ကြပါတယ်။ ထူးခြားတာကတော့ ဦးသန့် ဗိမာန်ကို ကျောင်းသားများကောက်ခံရရှိတဲ့ အများပြည်သူ လှူဒါန်းခဲ့ကြတဲ့ ငွေတွေနဲ့ တည်ဆောက်ခဲ့ပါတယ်။ ဒါဟာလည်းကျောင်းသားနဲ့ ပြည်သူစည်းလုံးညီညွတ်မှုရဲ့ အမှတ်သင်္ကေတ တခုပါဘဲ။

၁၉၆၂ ခုနှစ် ဂျူလိုင်လ (၇) ရက်နေ့ ကျောင်းသားတွေကို သွေးချောင်းစီးသတ်ဖြတ်ခဲ့ပြီး နောက်တနေ့ မှာဘဲ သမိုင်းဝင်ကျောင်း သားသမဂ္ဂအဆောက်အဦးကြီးကို ဗိုလ်နေဝင်းနဲ့အပေါင်းပါ စစ်အုပ်စုက မိုင်းထောင်ဖောက်ခွဲပြီး၊ နောင် စစ်အာဏာကိုမဖိဆန် ဝန်အောင်၊ ဖျက်စီးပစ်ခဲ့ကြတယ်။ ဦးသန့် အရေးအခင်းရဲ့အစမှာ ဆလောင်းတင်မောင်ဦး အပါအဝင် ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် တွေရဲ့ ဦးဆောင်မှုနဲ့အတူ ၁၉၆၂ ခုနှစ်ဂျူလိုင်လ (၇) ရက်နေ့မှာ ကျဆုံးခဲ့တဲ့ ကျောင်းသားတွေကို ပြည်သူတွေနဲ့အတူ အလေးပြုခဲ့ကြတယ်။ ဦးသန့် အရေးအခင်း အဆုံးသတ်သွားတဲ့အခါမှာတော့ ဦးသန့် ဗိမာန်ဆိုတဲ့ အဆောက်အဦတခုဟာ ထီးထီးမားမား ပေါ်ထွက်လာခဲ့ ပါတယ်။ ပြည်တင်းရင် မင်းမခံနိုင်ဆိုတာကိုပြသလိုက်တာဖြစ်တယ်။

ပြည်သူ့ အရေးတော်ပုံကြီးရဲ့ ထွန်း ပြောင်တဲ့သ မိုင်းမှတ်တိုင်တခု။

၁၉၇၅-၇၆ စာသင်နှစ်။

ပြီးခဲ့တဲ့စာသင်နှစ်တွေမှာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများ ဆူဆူပူပူဖြစ်ခဲ့ကြတာကိုဘဲ ကျောင်းသားတွေရဲ့ နေ့စဉ် ကျောင်းတွင်း ကျောင်းပြင်၊ ကျောင်းဆောင်များမှာ စားရေးသောက်ရေးကစ အဆင်မပြေတာတွေကြောင့် လိုလို စစ်အစိုးရရဲ့ မကြည်လင်တဲ့ သုံးသပ်ချက်အရပညာ ရေးဝန်ကြီးဦးခင်မောင်ဝင်း ကို တက္ကသိုလ်အသီးသီးကို လှည့်လည်ပြီး ကျောင်းသားတွေနဲ့ အပြန် အလှန်မေးမြန်းဆွေးနွေးဖို့ စေလွှတ်ခဲ့ပါတယ်။ စစ်အစိုးရအနေနဲ့က ကျောင်းသားတွေရဲ့ နေ့တခုဝ လိုအပ်ချက်တွေကို ဖြည့် စည်းပေးနိုင်ရင် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား များဆူဆူ ပူပူ ဖြစ်ခဲ့ကြတာတွေ ငြိမ်းအေးသွားမယ်လို့ ယုံကြည် ခဲ့ရပါတယ်။

၁၉၇၅ ခုနှစ် (၆) ရက်။

မှတ်မိသလောက်ကတော့ ပညာရေးတက္ကသိုလ်မှာ ပွဲဦးထွက်ဆွေးနွေးပွဲ တခုလုပ်ပြီး ၁၉၇၅ ခုနှစ် (၆) ရက်နေ့ မှာဘဲ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင် ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်ကို ပညာရေးဝန်ကြီးကိုယ်တိုင် လာဖို့ အလှည့်ကြို ပါတော့တယ်။ တိုက်တိုက် ဆိုင်ဆိုင်လို့ ဆိုရတာက အဲဒီနေ့ဟာ အရင်နှစ်က ဖြစ်ပျက်ခဲ့တဲ့ အထွေထွေအလုပ်သမားသပိတ်ကြီးရဲ့ နှစ်ပါတ်လည်နေ့ကြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ ဆင်မလိုက်သင်္ဘောကျင်း၊ သမိုင်းခြည်မျှင်နှင့်အထည်စက်ရုံ စသည်တို့မှာ အလုပ်သမားအမြောက်အမြားနဲ့ အတူကျောင်းသားတစ်ချို့ ၁၉၇၄ ခုနှစ် (၆) နဲ့ (၇) ရက်နေ့ များမှာ သွေးမြေကျအသက်စတေးခဲ့ကြတာ ပူပူနွေးနွေး ဘဲရှိနေပါ သေးတယ်။ ပိုပြီးဆိုးတာက ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ် မဆလ ရဲ့ လမ်းစဉ်လူငယ်အဖွဲ့ထဲက ကျောင်းသားတွေကို တိတ်တစိတ် ကြိုတင်ညှိနှိုင်းထားကြပြီး ဘယ်သူပြီးရင်ဘယ်သူ ဘာတွေပြောမယ်ဘာတွေ တင်ပြဆွေးနွေးမယ်ဆိုတာတွေ ဇာတ်တိုက်ထား ကြတဲ့သတင်းဟာ စက်မှုတက္ကသိုလ်ကျောင်းဆောင်တွေမှာ သတင်းပြန့်နှံ့နေပြီး မဆလ ခေတ်တခုလုံးမှာ မဆလ ရဲ့ လုပ်ရိုး လုပ်စဉ်အတိုင်း ဒီလိုဟန်ပြ အတုအယောင် ဆွေးနွေးပိုင်းကျင်းပပြီး ကျောင်းသားထုကို လိမ်ညာစော်ကားဖို့ ကြံစည်မှုအပေါ် ကျောင်းသားထုဟာ ဒေါသပူပန်ထနေကြပြီးဖြစ်တယ်။ ဆွေးနွေးပွဲကို စက်မှုတက္ကသိုလ် ခမ်းမထဲမှာကျင်းပခဲ့ပြီး စင်မြင့်ပေါ်မှာ တော့ ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်ပါမောက္ခချုပ် ဒေါက်တာအောင်ကြီး၊ ပညာရေးဝန်ကြီးဒေါက်တာခင်မောင်ဝင်း နဲ့ နိုင်ငံတော် ကောင်စီဝင်ဒေါက်တာလှဟန် တို့ အဖွဲ့ကနေရာယူထားကြပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ မဆလ အတွက်မှန်းချက်နဲ့ နှမ်းထွက်မကိုက် ဖြစ်သွားခဲ့ပါတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ ပွဲဦးထွက်ပြောဖို့ လမ်းစဉ်လူငယ်က ဇာတ်တိုက်ရွေးချယ်ထားတဲ့ ကျောင်းသား တစ်ချို့ သာပြောလိုက်ရပြီး နောက်ပိုင်းကျောင်းသားထုထဲက တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် စစ်အစိုးရကိုတစ်တစ်ခွခွ စတင် ဝေဖန်ပြောဆိုလိုက်ကြတာ အားလုံး ကျောင်းသားအယောက် သုံးဆယ်လောက်ကပြောဖြစ်ခဲ့ကြပါတယ်။

“အလုပ်သမားတွေက ဆန်တောင်းတယ်၊ ခင်ဗျားတို့ ကကျည်ဆန်ပေးတယ်။” - ကိုသိမ်းလွင်၊ စက်မှု။

“ကျောင်းသားအခြင်းခြင်း သွေးဝမ်းကွဲအောင် တစ်ယောက်နဲ့တစ်ယောက် မယုံသင်္ကာဖြစ်အောင် အပြန်အလှန်ထောက်လှမ်း ခိုင်းတာတွေ ရပ်တန့်ကရပ်ပေးပါ” - ကိုစိုးရန်၊ လျှပ်စစ်။

“ကျောင်းသားတွေ ဆန္ဒပြတိုင်း ချင်းစစ်သားတွေက ပြစ်တယ်လို့ ထင်ယောင်ထင်မှားဖြစ်အောင်၊ ချင်းလက်နက်ကိုင်တပ်ရင်း တွေရဲ့ အမှတ်တံဆိပ်နဲ့ စစ်သားတွေကိုသုံးခဲ့တယ်။ ဒါဟာ တိုင်းရင်းသားခြင်းစိတ်ဝမ်းကွဲအောင် လုပ်တာဖြစ်တယ်။ ဒီလို လုပ်ရပ်တွေကို ရပ်တန့်က ရပ်ပေးပါ။” - ဆလောင်းကပ် (၆)၊ ဗီသုကာ။

မဆလရဲ့ အတုအယောင် ဆွေးနွေးပွဲကြီးဟာ ကျောင်းသားထုရဲ့ ရဲရဲတောက် ရင်ဖွင့်ကြတဲ့ ဒီမိုကရေစီဟစ်တိုင်အသွင်ကို ပြောင်းသွားပြီး “ဆွေးနွေးပွဲကြီး” ပြီးဆုံးသွားတဲ့အချိန်မှာဘဲ ဆန္ဒပြပွဲစတင်ပါတော့တယ်။ အမှန်မှာတော့ ပညာရေးဝန်ကြီး ဦးခင်မောင်ဝင်း ဟာ စက်မှုတက္ကသိုလ် “ဆွေးနွေးပွဲကြီး” ပြီးရင်၊ သမိုင်းကျောင်းဆောင်တွေစီကို သွားရောက်ပြီး ကျောင်းသား တွေနဲ့ ဆက်လက် “ဆွေးနွေး” ပို့ ပါဘဲ။ ဒါပေမဲ့ ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ် ကျောင်းသားတွေရဲ့ ဒီမိုကရေစီ ဟစ်တိုင်က ပေးလိုက်တဲ့ ဒါဏ်ရာဒါဏ်ချက်တွေကြောင့် သူ့ခမြာမှာ သမိုင်းကျောင်းဆောင်တွေစီက ကျောင်းသားတွေကို မရင်ဆိုင် ရဲလောက်အောင် ဖြစ်သွားရပြီး၊ အဲဒီ “ဆွေးနွေးပွဲကြီး” ကိုဖျက်သိမ်းတိမ်း ရှောင်သွားခဲ့တယ်။ တစ်နည်းအားဖြင့် သူဟာ အင်မတန် ကံကောင်းသွားတယ်လို့ဆိုနိုင်ပါတယ်။ ဘာဖြစ်လို့ လဲဆိုတော့ ဦးသန့် အရေးအခင်းမှာ မဆလထောက်လှမ်းရေး တွေက အမိမဖမ်းနိုင်ခဲ့တဲ့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဆလောင်းတင်မောင်ဦးဟာ ဝန်ကြီးလာမဲ့သမိုင်း ကျောင်းဆောင်က အားကစားရုံမှာ ကြိုတင်ရောက်နှင့် စေ့စိုင်းနေခဲ့လို့ပါဘဲ။ ဆလောင်းတင်မောင်ဦး ဟာ ဦးသန့် အရေးအခင်းပြီးတော့ မြေပေါ် တစ်လှည့် မြေအောက် တစ်လှည့် ပြည်သူတွေကြားမှာ တိမ်းရှောင်ပုန်းအောင်းနေခဲ့တာ ဖြစ်ပြီးသွေးစွန်းခဲ့တဲ့ဂျွန် (၆) ရက်နဲ့ (၇) ရက် အလုပ်သမားရေးအခင်း နှစ်ပါတ်လည်နေ့ အထိမ်းအမှတ်ဆန္ဒပြပွဲကို ဖန်တီးဦးဆောင်ဖို့ အတွက် စွမ်းအားအပြည့်နဲ့ မြေပေါ် ကိုပြန်လာခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။

ပညာရေးဝန်ကြီး ဦးခင်မောင်ဝင်း သမိုင်းကျောင်းဆောင်တွေစီကိုလာဖို့ အစီအစဉ်ဖျက်သိမ်းလိုက်ပြီး ဒီမိုကရေစီဟစ်တိုင်က နေအောင်ပွဲခံခဲ့ကြတဲ့ ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်ကျောင်းသား တစ်ချို့ ရောက်လာကြတဲ့အခါမှာ အင်အားစုနှစ်ခု ပေါင်းစပ်သွား ပြီးကျောင်းသားဆန္ဒပြပွဲ အရှိန်မြင့်လာခဲ့ပါတယ်။ အရင်နှစ်အလုပ်သမားအရေးအခင်းအပြီးမှာ သမိုင်းကျောင်းဆောင်များ ကနေ သမိုင်းချည်မျှင်နှင့် အထည်စက်ရုံများရဲ့ အလုပ်သမားဝင်းရိရာ ရန်ကုန်အင်းစိန်လမ်းမကို ထွက်တဲ့လမ်းကို စစ်အစိုးရက နောင်ကို ကျောင်းသားနဲ့ အလုပ်သမားအလွယ်တကူ မပေါင်းမိအောင် ရည်ရွယ်ပြီး အုတ်တံတိုင်း တည်ဆောက်ကာရံခဲ့ ပါတယ်။ ဆလောင်းတင်မောင်ဦး ဟာ ကျောင်းသားထုအင်အားနဲ့ အဲဒီအုတ်တံတိုင်းကို ဖြိုခွဲပြစ်လိုက်တယ်။ ပြီးတော့ဆန္ဒပြ ကျောင်းသားထုကို ဦးဆောင်ပြီး ရန်ကုန်အင်းစိန်လမ်းမဆီကို ခေါ်ဆောင်လာခဲ့တယ်။ ဆန္ဒပြကျောင်းသားတွေဟာ ရန်ကုန် ဝိဇ္ဇာနဲ့ သိပ္ပံ တက္ကသိုလ် ဘွဲ့နှင်းသဘင်ခမ်းမမှာ သပိတ်စခမ်းဖွင့်ပြီး ဆက်လက်ဆန္ဒပြကြပါတယ်။

နောက်ပိုင်း ရက်တွေမှာတော့ အလုပ်သမားတစ်ချို့လဲ ပါဝင်ပူးပေါင်းခဲ့ကြပြီး ကျောင်းသားအမြောက်အမြားကို အကျဉ်းချထား တဲ့ အင်းစိန်ထောင်စီကို ချီတက်ကြပါတယ်။ “အင်းစိန်ထောင် ကို ချဲ့ပစ်၊ ချဲ့ပစ်။” “အမေကဗွေ၊ ထောင်ကကျွေး”ဆိုတဲ့စစ် အာဏာရှင်တွေရဲ့ ပြည်သူကို ခြိမ်းခြောက်အုပ်ချုပ်ရာမှာ ထိထိရောက်ရောက် အသုံးပြုခဲ့တဲ့ “ထောင်” ဆိုတဲ့ဖိနှိပ်ရေး ကိရိယာကို မကြောက်ဘူးဆိုတာ ပြသခဲ့ကြပါတယ်။ ရဲရဲတောက် ကြွေးကျော်သံတွေနဲ့ လောကတစ်လုံးကို ပဲ့တင်ထပ် စေခဲ့ပါတယ်။ ထောင်ထဲကအလုပ်သမားနဲ့ ကျောင်းသားတွေကလည်း အာဏာရှင်တွေရဲ့ ရက်စက်ကြမ်းကြုတ်တဲ့ အကျဉ်း ထောင်ထဲမှာ အညှင်းပန်းအနှိပ်စက်ခံနေကြရပေမဲ့ အမှန်တရားအတွက် ကြောက်တရားကင်းမဲ့တာကို ပြသပြီး လိုက်လံ ကြွေးကျော်ကြပါတယ်။ ဆန္ဒပြကျောင်းသားတွေကလည်း အင်းစိန်ထောင်ကိုဖွင့်ပေးဖို့ သူတို့ကို ဖမ်းဖို့ တောင်းဆိုခဲ့တာဖြစ် တယ်။

ဆန္ဒပြကျောင်းသားတွေဟာ ညနေပိုင်းမှာ သပိတ်စခမ်းကို ရွေ့တိုက်ဘုရားပေါ်သို့ ရွှေကြပြီး တညလုံးဆန္ဒပြခဲ့ကြတယ်။ မနက်လင်းအားကြီးချိန်မှာ စစ်တပ်က စစ်ဖိနှပ်တွေ မရွှေ့တိုက်ဘုရားပေါ်ကို ရိုင်းရိုင်းစိုင်းစိုင်းတက်လာကြပြီး ကျောင်းသားတွေကို မတရား ဖမ်းစီးခဲ့ကြတယ်။ ကျောင်းသားတွေကို စစ်လော်ရီကား (၈) စင်းတိုက်ပြီး အင်းစိန်ထောင်ကို ခေါ်ဆောင်သွားကြပါတယ်။ လမ်းတလျှောက်မှာ အဖမ်းခံကျောင်းသားတွေဟာ စစ်အစိုးရ ဆန့်ကျင်ရေးကြွေးကျော်သံတွေကို မရပ်မနား ကြွေးကျော်သွား ကြတယ်။ ကျောင်းသား ၁၅၀ ခန့် အဖမ်းခံခဲ့ရပြီး အင်းစိန်ထောင်အဝင်မှာတော့ အဝင်လမ်း ဟိုဖက်ဒီဖက်မှာ ထောင်ဝါတာတွေက ကြိုတင်စောင့်နေကြပြီး နံပါတ်တုတ်နဲ့ ရက်ရက်စက်စက်ပိုင်းရိုက်ကြပါတယ်။

၁၉၇၆ မတ် လ (၂၃) ရက်။

သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ ရာပြည့်မွေးနေ့ အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ရွှေတိုက်ဘုရားခြေရင်းက သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရဲ့ အုတ်ဂူဆီကိုချီ တက်ဂါရဝပြုကြဖို့ မြေအောက်ကျောင်းသားသမဂ္ဂ တက္ကသိုလ်များရန်ကုန် က စီစဉ်ထားပြီးဖြစ်သလို တစ်ခြားကျောင်းသား အဖွဲ့အစည်းတွေကလည်း သူတို့နည်းသူတို့ဟန်နဲ့ စီစဉ်ထားကြတယ်။ မြေအောက်ကျောင်းသားသမဂ္ဂ တက္ကသိုလ်များ ရန်ကုန်ဟာ တိုက်ပွဲအတွေ့ အကြုံတွေရင် ကျက်ခဲ့တဲ့ ဝါရင် ခွတ်ဒေါင်း (ကိုနေဝင့်မော်) ကိုယ်တိုင် ဦးဆောင်ခဲ့ပြီး အများအားဖြင့် အဲဒီကာလမှာ မော်စကိုပြန်လို့ ရေပန်းစားသမုတ်ခေါ်ဝေါ် ကြတဲ့ ဦးသန့် အရေးအခင်းမှာ အဖမ်းခံကြပြီး အင်းစိန်ထောင် ကနေပြန်လွတ်လာကြတဲ့ တက္ကသိုလ်ပေါင်းစုံက ထောင်ထွက်တွေနဲ့ ဖွဲ့စည်းထားတာဖြစ်တယ်။ ၁၉၇၅ ခုနှစ်က လာ မြေအောက်လှုပ်ရှားမှုတွေမှာ လက်ဝဲကျောင်းသားသမဂ္ဂဆိုတဲ့ အမည်အောက်မှာလှုပ်ရှားခဲ့ကြတဲ့ သူတွေဖြစ်ပါတယ်။ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းရာပြည့်ရက် နီးလာတဲ့အခါမှာ စက်မှုတက္ကသိုလ်က အစဉ်အလာကြီးမားခဲ့တဲ့ ခွတ်ဒေါင်း ရဲဘော်ကဗျာဆရာ ကိုတင်အေးကြူ တို့အုပ်စုနဲ့ ပေါင်းမိခဲ့ကြပါတယ်။ ကလောင်အမည် ညိုမှိုင်းလွင် ဖြစ်တဲ့ ကိုတင်အေးကြူကို ကျောင်းသား လောကမှာ မှိုင်းကြီးလို့ လူသိများခဲ့ပါတယ်။ ကိုတင်အေးကြူ ဟာ ၁၉၇၄ ခုနှစ် (၆) ရက် အလုပ်သမား တိုက်ပွဲမှာတက်တက် ကြွကြွပါဝင်ခဲ့ပြီး နောက်ပိုင်းမှာ ပျောက်ဆုံးနေခဲ့တဲ့အတွက် ခွတ်ဒေါင်းရဲဘော်တွေက အလုပ်သမားတိုက်ပွဲမှာ ကျဆုံးသွား ခဲ့တယ်လို့ယူဆခဲ့ကြတယ်။ မှိုင်းကြီးအမှတ်တရ ကဗျာတွေစက်မှုတက္ကသိုလ်မှာလို့ ဝှက်ဖြန့်ဝေပြီးဂုဏ်ပြုခဲ့ကြတယ်။ မှိုင်းရာပြည့်နီးကာမှ ကိုတင်အေးကြူ တစ်ယောက်ဘွားကနဲ့ ပြန်ပေါ်လာတော့အား လုံးအံ့အား လဲသင့်ပျော်လဲ ပျော်ခဲ့ကြ ရပါတယ်။ ဒီကာလတွေမှာ ကိုတင်အေးကြူ ဟာပြည်သူတွေရဲ့ ရင်ခွင်ထဲမှာခိုလှုံတိမ်း ရှောင်နေခဲ့တယ် ဆိုတာကို သိရတော့ ဝမ်းပမ်းတသာကြိုဆိုလိုက် ကြပါတယ်။

မတ်လ (၂၃) ရက်နေ့ မနက်စောစော ရှစ်နာရီလောက်ကစ၊ စါတွေပို့စကဒ်တွေ ကြိုတင်ဖြန့်ဝေပြီးတပ်လှန့် ထားပြီးဖြစ်တဲ့အ တိုင်း စက်မှုတက္ကသိုလ်ရဲ့ စင်ဝင်အောက်မှာကျောင်းသားထု စုရုံးနေကြပြီဖြစ်တယ်။ ကျောင်းသားထုထဲမှာတော့ ချီတက်ပွဲကို ဦးဆောင်ဖို့ ရွေးချယ်ထားပြီးဖြစ်တဲ့ ကိုတင်အေးကြူနဲ့ အတူ ကိုသန်းလင်း၊ ကိုဝင်းမြင့်၊ ကိုမောင်မောင် (မန္တလေး)၊ ကိုတင့် အောင် နဲ့ ကျွန်တော်တို့တစ်တွေ နေရာယူထားကြပြီးဖြစ်တယ်။ အဲဒီမနက် စက်မှုတက္ကသိုလ်ရဲ့ စင်ဝင်အောက်မှာ စုရုံးလာ ကြတဲ့ ကျောင်းသားထုဟာ ကျောင်းစင်ဝင်အောက်ရှိ အဲဒီနေ့ထုတ် အစိုးရထုတ်သတင်းစာတွေကို ပိုင်းအုတ်ဖတ်ရှုရင်း၊ စိတ် လှုပ်ရှားကြရတဲ့ အကြောင်းတရားတွေ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် ဆလှိုင်းတင်မောင်ဦး နဲ့ ကိုမြင့်စိုး တို့ကို သခင်ကိုယ် တော်မှိုင်းရာပြည့် ချီတက်ဆန္ဒပြပွဲကို ဖန်တီးဦးဆောင်ဖို့ အတွက်မြေအောက် ကနေပြန်အလာမှာ ဆန္ဒပြပွဲမှာ အသုံးပြုဖို့ အတွက်လုပ်ထားတဲ့ ခေါင်းစီးများနဲ့အတူ အရင်ညက ဖမ်းဆီးရမိကြောင်း ဓာတ်ပုံများနဲ့အတူ သတင်းစာခေါင်းကြီးပိုင်းမှာ ပါလာတာဖြစ်ပါတယ်။ ကျောင်းသားထုထဲက တော်တော်များများက ခေါင်းဆောင်တွေအဖမ်းခံရလို့ ချီတက်ပွဲကြီးဘယ်လို ဖြစ်မယ်ဆိုတာ ဝေခွဲမရဖြစ်နေချိန်မှာဘဲ၊ သတ်မှတ်ထားတဲ့ အချိန်ရောက်တော့ ကိုသန်းလင်း က စတင်ပြီး ကြွေးကျော်သံတွေ ကိုစတင်ဖြန့်ဝေလိုက်တဲ့အချိန်မှာ အားလုံးအုတ်အုတ်ကျက်ကျက်ဖြစ်သွားကြတယ်။ ကိုတင်အေးကြူ က စတင်ပြီးကြွေးကျော် သံတွေကို ဖတ်ကြားသွားပြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းအုတ်ဂူဆီကို ချီတက်ကြရာမှာ အခုဝေငှထားတဲ့ကြွေးကျော်သံများကိုသာ ကြွေးကျော်ကြဖို့နဲ့ တစ်ခြားကြွေးကျော်သံများ အဆိုတင်သွင်းလိုသူရှိပါက အဆိုသွင်းကြပါရန် ဖိတ်ခေါ်လိုက်ပါတယ်။ ကျောင်းသားထဲက တစ်စုံတစ်ရာအဆိုတင်သွင်းမှု မရှိတဲ့အတွက် ဖြန့်ဝေထားတဲ့ ကြွေးကျော်သံတွေကို အတည်ပြုဖြစ်သွားပြီး ကိုတင်အေးကြူ က တိုင်တည်ပြီး စတင်ကြွေးကျော်ကြပါတယ်။ ကြွေးကျော်သံတွေကတော့ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကိုဂါရဝ ပြုတဲ့

ကြွေးကျော်သံများသာဖြစ်ပြီး စစ်အစိုးရကိုဆန့်ကျင်တဲ့ ကြွေးကျော်သံတွေ တမင်သက်သက် ချန်လှပ်ထားတာဖြစ်တယ်။ ကြိုတင်စီစဉ်ပြီးသား ဖြစ်တဲ့အတိုင်း ဟီးနိုးဘာစ်ကားတွေကိုတားပြီး ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနံသိပ္ပံတက္ကသိုလ် ဖက်ကို ဦးတည်ပြီးတစ်စင်း ပြီးတစ်စင်းထွက်ခွာသွားကြပါတယ်။

ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာ နဲ့ သိပ္ပံတက္ကသိုလ်မှာတော့ ဆလောင်းတင်မောင်ဦးရဲ့ ညီမဖြစ်သူ မိုင်ပိုပို** က ဦးစီးပြီးကျောင်းသားတွေကို စုရုံးထားတာမို့ ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်က ကျောင်းသားတွေအရောက်မှာ အင်အားစုနှစ်ခုပူးပေါင်းသွားကြပါတယ်။ မိုင်ပိုပို ကတော့ အဲဒီအချိန်က အထက်တန်းကျောင်းသူ ဖြစ်ပေမဲ့ သူ့အစ်ကို ဆလောင်းတင်မောင်ဦး အဖမ်းခံရတာကို အဲဒီနေ့ထုတ် သတင်းစာမှာ ဖတ်လိုက်ရတော့ ကျောင်းသားခေါင်းဆောင် အဖမ်းခံရလို့ မှိုင်းရာပြည့်ချီတက်ဆန္ဒပြပွဲ အစီအစဉ်ကြီးပျက်စီး သွားမှာကို မကြည့် ရက်နိုင်တာမို့ သူ့ကိုယ်တိုင် ရန်ကုန်ဝိဇ္ဇာနံသိပ္ပံတက္ကသိုလ် ဝင်းထဲကိုဝင်ပြီး ကျောင်းသားတွေကို မှိုင်းရာပြည့်ချီတက်ကြဖို့ ပြောင်ပြောင်တင်းတင်း စတင်စည်းရုံးခဲ့ပါတယ်။ ပထမပိုင်းမှာတော့ နန္ဒနယ်နယ် မိန်းကလေးတစ်ဦးရဲ့ တိုက်ပွဲခေါ်သံကို စိတ်ဝင်တစားသာ နားထောင်နေကြပြီး ပါဝင်လာတာမရှိသေးဘဲ ဇေဝေဝါဖြစ်နေကြပါတယ်။ ကျောင်းဆောင် ပေါ်ကနေဆင်းပြီး လိုက်ရကောင်းနိုးနိုး မလိုက်ရကောင်းနိုးနိုးဖြစ်နေတဲ့ ကျောင်းသားတွေကို သူ့ဟာနုနုနုနယ်နယ် မိန်းခလေး တစ်ဦးဖြစ်ပေမဲ့ ဒီတိုက်ပွဲကို စစ်အစိုးရကဖမ်းထားလိုက်တဲ့ သူ့အစ်ကို ဆလောင်းတင်မောင်ဦး ကိုယ်စားသူလိုဘဲ သတ္တိရှိရှိ ဦးဆောင်နိုင်တယ်ဆိုတာ ပြသဖို့ အတွက် “ရှင်တို့ သတ္တိမရှိရင် ကျမထမိန်ကိုဝတ်ကြ” ဆိုပြီး သူ့ ထမိန်ကိုချွတ်ပြီး လွှင့်ပြစ် လိုက်ပါတယ်။ အားကစားဘောင်းဘီတို အဖြူရောင်ကို ဝတ်ထားတဲ့ မိုင်ပိုပို ဟာကျောင်းသားတွေကို အားမာန်အပြည့်နဲ့ ဆက်လက်ပြီး မှိုင်းရာပြည့်ချီ ချီတက်ကြဖို့ ပိတ်ခေါ်ခဲ့တယ်။ ဒီအချိန်မှာတော့ မိုင်ပိုပိုရဲ့ သတ္တိနဲ့ လေးနက်တဲ့ တိုက်ပွဲခေါ်သံတွေ ကို အသိအမှတ်ပြုလာကြပြီး ကျောင်းသားတွေစတင်စုရုံး လာကြပါတယ်။

မိုင်ပိုပိုဟာ ကိုတင်အေးကြူ အစရှိတဲ့ တစ်ခြားကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေနဲ့အတူ လက်တွဲပြီးချီတက်ပွဲကြီးကို အရှေ့ဆုံးက နေဦးဆောင်သွားပါတယ်။ သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းကို ဂါရဝပြုကြပြီး ကျောင်းသားတွေဟာဝိဇ္ဇာနံသိပ္ပံတက္ကသိုလ်ကို ပြန်လာကြ ပါတယ်။ ဘွဲ့နှင်းသဘင်ခမ်းမရှေ့ကို ရောက်လာကြတဲ့အချိန်မှာ ကျောင်းသားတွေက လက်ရှိမဆလစစ်အစိုးရကို ဆန့်ကျင် ကြောင်းကြေငြာပြီး စစ်အစိုးရဆန့်ကျင်ရေးကြွေးကျော်သံတွေကို စတင်ကြွေးကျော်ကြပါတယ်။ စစ်အစိုးရကအဲဒီည (၈) နာရီ မှာ မြန်မာ့အသံကနေကြေညာပြီး တက္ကသိုလ်ကျောင်းများကို ပိတ်လိုက်ပါတယ်။ နောက်တနေ့ ကျောင်းသားတွေ လူစုကွဲသွား တဲ့အခါမှာ ကိုတင်အေးကြူ၊ ကိုသန်းလင်း၊ ကိုဝင်းမြင့် စတဲ့ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တွေကို စစ်အစိုးရကဖမ်းစီးလိုက်ပါတယ်။ တဆက်ထဲမှာဘဲ ဆလောင်းတင်မောင်ဦး ရဲ့ ညီမ မိုင်ပိုပို အပြင်သူတို့ရဲ့ မိဘနှစ်ပါးကိုပါမကျန် မတရားဖမ်းစီးကာ ထောင်ချလိုက် ကြပါတယ်။

၁၉၇၆ ခု၊ ဇွန်လ ၂၆ ရက်နေ့ (နံနက် ၄နာရီ) အင်းစိန်ထောင်မှာ စစ်အစိုးရက ဆလောင်းတင်မောင်ဦး ကို စစ်ခန့်ရုံးနဲ့ အကျဉ်း နည်းစစ်ဆေးပြီး လှိုဏ်စွာ ကြိုးပေးသတ်ဖြတ်ခဲ့တယ်။ စစ်အစိုးရက ဆလောင်းတင်မောင်ဦး ကိုကြိုးပေးသတ်လိုက်တဲ့အခါမှာ သူ့ကို ထားခဲ့တဲ့ ကြိုးတိုက်နံရံပေါ်မှာတော့ “ညီမလေး မိုင်ပိုပို အတွက်အစ်ကိုကြီး ဂုဏ်ယူပါတယ်” ဆိုတဲ့စာတန်းလေးဟာ အထင်းသားကျန်ရစ်ခဲ့ ပါတယ်။

----- END -----

မှတ်ချက်။ ဒီဆောင်းပါးကို စစ်အစိုးရက ဆလောင်းတင်မောင်ဦး ကို ကြိုးပေးသတ်လိုက်တဲ့ အနှစ် (၃၀) မြောက်အထိမ်းအမှတ်အဖြစ် ရေးခဲ့တာဖြစ်ပါတယ်။ ဆလောင်းတင်မောင်ဦး နဲ့တကွ ပြည်သူ့လွတ်မြောက်ရေး အရေးတော်ပုံကြီးအတွက် အသက်ပေးလှူ စတေးသွားခဲ့ကြတဲ့ ခွတ်ဒေါင်းရဲဘော်များအားလုံးကို ဒီဆောင်းပါးနဲ့ အလေးပြုလိုက်ပါ တယ်။

ဝန်ခံချက်။ ဒီဆောင်းပါးကို ရေးသားရာမှာလွန်ခဲ့တဲ့အနှစ် (၃၀) လောက်ကအဖြစ်အပျက်တွေကို မှတ်မိသလောက် နဲ့ အချက်အလက်တွေ ပြန်လည်စုဆောင်းရာမှာလည်း လက်လှမ်းမီသလောက်သာ စုဆောင်းနိုင်ခဲ့ပြီး စိတ်ရှိတိုင်း ကျယ်ကျယ် ပြန်ပြန်မစုဆောင်းနိုင်ခဲ့ပါ။ စုစောင်းရသမျှ အချက်အလက်တွေကို တိကျမှန်ကန်မှုရှိအောင် အတတ်နိုင်ဆုံး ကြိုးစားထား သော်လည်း ပြီးပြည့်စုံသည်ဟု မယူဆစေလိုပါ။

ကျေးဇူးတင်စကား။ ဒီဆောင်းပါးကိုရေးသားရာမှာ မိမိတို့ရဲ့မှတ်ညဏ်ဘဏ်တိုက်မှ အချက်အလက်များနဲ့အကူအညီ ပေးခဲ့ကြတဲ့ ကိုသိမ်းလွင် (Thailand) ကိုဌေးဝင်း (Germany) **Mang Za Mung** (Australia) **Khup Khan Thang** (USA) **Dr. Za Hlei Thang** (USA), **Nang Lian Thang** (Japan) နဲ့ ကျွန်တော့်ရဲ့ လက်ဦးဆရာ ဒေါက်တာကောင်းညွန့် (New Zealand)တို့ အားအထူးကျေးဇူးတင်ရှိကြောင်းမှတ်တမ်းတင်လိုက်ပါတယ်။ ဒီဇိုင်းသရုပ်ဖော်နဲ့ ပါတ်သက်ပြီး လိုအပ်ချက်တွေကို ကူညီခဲ့ကြတဲ့ **Khaipi, Cincin, Mary Huai, Hang,** နဲ့ **ဆလောင်းငွန်** တို့ကိုလည်း အထူး ကျေးဇူးတင်ကြောင်းဖော်ပြလိုပါတယ်။

ဖိတ်ခေါ်ချက်။ ဒီဆောင်းပါးနဲ့ ပါတ်သက်ပြီးဝေဖန်ဆွေးနွေးခြင်း၊ အချက်အလက်များဖြည့်စွက်ခြင်း စသည်တို့ကိုလိုက်လိုက် လှဲလှဲဖိတ်ခေါ်ပါတယ်။ ဆက်သွယ်ရန်။ zoramstream@googlemail.com

(*၁၉၇၄-၇၅ စာသင်နှစ်၊ ခစယ အမှုဆောင်အဖွဲ့ များအနက် **RASU Forestry Department** မှ ပါမောက္ခ **Ral Lian Sum** က ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်ပီး **Nang Lian Thang** က တွဲဘက်အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးဖြစ်ပါတယ်။) (**လိုအပ်နေသေးသော သမိုင်းအချက်အလက်များကို ဖြည့်စွက်မှတ်တမ်းတင်နိုင်ရေးအတွက် မိုင်ပိုပို နဲ့ အဆက်အသွယ် ရရှိရေးကူညီပေးကြပါရန်။)